

EXPUNERE DE MOTIVE

LEGE

pentru completarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

1. DESCRIEREA SITUAȚIEI ACTUALE

Transparența cheltuielilor din fonduri publice ~~pentru că~~ permite **monitorizarea utilizării corecte și responsabile** a fondurilor publice. Prin asigurarea transparenței, se crează un cadru în care persoanele responsabile de gestionarea fondurilor publice sunt făcute responsabile pentru utilizarea adecvată a acestor fonduri.

În al doilea rând, este esențial ca utilizarea fondurilor publice să fie transparentă, deoarece aceasta **consolidează încrederea cetățenilor în instituțiile publice și în administrația publică în ansamblu**. Când cetățenii au acces la informații clare și complete despre modul în care sunt cheltuiți banii publici, se promovează încrederea în instituțiile publice. Concret, atunci când gradul de transparență cu privire la modul în care sunt cheltuiți banii publici crește, crește și încrederea pe care cetățenii o au față de instituțiile statului.

În plus, afișarea transparentă a cheltuielilor publice efectuate **permite evaluarea și analiza modului în care sunt cheltuiți banii publici**. În spațiul public, au circulat informații specifice cu privire la o deplasare a Președintelui României pentru care au fost plătite sume exorbitante tot din banii publici. La solicitarea publicației online Europa Liberă adresată Administrației Prezidențiale privind costurile închirierii avionului, jurnaliștii au primit următorul răspuns: „în ceea ce privește selecția aeronavei pentru executarea zborului special, precizăm că tipul aeronavei este stabilit în funcție de opțiunile disponibile și de specificul misiunii, care determină capacitatea de transport și raza de acțiune (scurt, mediu sau lung curier), iar Serviciul de Protecție și Pază verifică îndeplinirea condițiilor de siguranță și securitate aeronautică impuse de legislația aferentă executării zborurilor speciale.”¹ „În același răspuns, se arată că tipul aeronavei și costurile acestei călătorii nu pot fi făcute publice pentru că sunt <<informații clasificate>>.”²

¹ Grădinaru, Anca, publicația Europa Liberă România, Administrația Prezidențială spune că informațiile despre avionul de lux închiriat pentru vizita în Japonia și Singapore sunt „clasificate”, 10 martie, 2023, disponibil online la: <https://romania.europalibera.org/a/klaus-iohannis-avion-de-lux-escala-sibiu/32312094.html>.

² IDEM.

Totodată, există un reportaj al publicației online Recorder intitulat „Din absurdul epocii Iohannis: șah-mat cu propriile secrete”³, care conține investigații și reconstituiri ale călătoriilor realizate de Președintele țării, precum și informații privind clasificarea spontană a unora dintre aceste deplasări. „Am cerut Administrației Prezidențiale să ne comunice costul primului zbor oficial al președintelui Iohannis, din ianuarie 2015. Aveam deja aceste informații de la aceeași instituție care obișnuia, în trecut, să le comunice la cererea oricărui jurnalist. Paradoxal, în 2023 ni s-a răspuns că și acelea sunt secrete.”⁴

Transparentizarea cheltuielilor este o măsură adoptată deja de alte țări. Ca exemplu de bune practici, **Republica Moldova** publică pe pagina web oficială a **președinției**, costurile privind deplasările de serviciu în străinătate acoperite de către instituția prezidențială.⁵

În Republica Moldova transparența cheltuielilor pentru deplasările de serviciu există și la **nivel local**. **Primăria Municipiului Bălți** publică, trimestrial, pe site-ul oficial informații privind deplasările de serviciu în străinătate ale personalului său.⁶ Informațiile cuprind detalii despre deplasare, precum scopul; țara/orașul; perioada; actul de delegare în deplasare (nr. dispoziției, cu atașarea actului/persoane delegate); costul deplasării (bugetul autorității/instituției și finanțare externă).

Un alt exemplu de stat care a implementat măsuri în vederea transparentizării cheltuielilor în interes de serviciu pentru angajații instituțiilor publice este **Marea Britanie**, există un portal online numit "Gov.uk"⁷, care servește drept sursă principală de informații și transparență guvernamentală. Acest portal oferă acces la o varietate de informații despre cheltuielile și deplasările angajaților din instituțiile publice, inclusiv detalii despre costurile de călătorie, precum transportul, cazarea și diurna. Pe platforma Gov.uk, cetățenii pot căuta și accesa rapoarte financiare și alte documente relevante care oferă detalii despre cheltuielile de călătorie ale angajaților instituțiilor publice. Aceste informații sunt publicate în mod regulat și sunt disponibile publicului pentru a fi examinate și verificate.

Nu în ultimul rând, un alt stat care poate reprezenta un exemplu de bune practici în acest domeniu este **Canada**. Pe site-ul oficial al Guvernului canadian sunt disponibile

³ Recorder, Din absurdul epocii Iohannis: șah-mat cu propriile „secrete”, 22 mai 2023, disponibil online la: https://www.youtube.com/watch?v=07QdoQr2wLw&t=388s&ab_channel=Recorder.

⁴ IDEM.

⁵ Președinția Republicii Moldova, Deplasări de serviciu, disponibil online la: <https://www.presedinte.md/deplasari-de-serviciu>.

⁶ Primăria Municipiului Bălți, Deplasări de serviciu // Aparatul primăriei, <https://balti.md/primaria/aparatul-primariei/deplasari-de-serviciu/>, *informațiile privind deplasările de serviciu în străinătate ale personalului primăriei Mun. Bălți sunt disponibile pe site începând cu anul 2019.

⁷ <https://www.gov.uk/>.

informații cu privire la costul călătoriilor în interes de serviciu pentru miniștri, secretari de stat și personalul lor, secretari parlamentari, printre alții.⁸

2. SCOPUL URMĂRIT PRIN PREZENTUL PROIECT DE LEGE

Prin proiectul de lege se urmărește instituirea obligativității autorităților și instituțiilor publice de a publica, din oficiu, informațiile complete privind cuantumul cheltuielilor de cazare, masă, transport intern și extern, diurnă, cadouri, acțiuni de reprezentare și protocol, precum și sursele de finanțare utilizate pentru acestea, în termen de 20 zile de la efectuarea fiecărei cheltuieli. Inițiativa se aplică deplasărilor efectuate de demnitari și salariați ai autorităților și instituțiilor publice în interes de serviciu și inclusiv deplasărilor efectuate în interes privat dacă acestea se realizează, total sau parțial, prin intermediul unei autorități sau instituții publice.

Din aceste considerente, pentru a facilita publicarea informațiilor menționate anterior, considerăm necesară adaptarea cadrului legal aplicabil cu scopul de a publica cheltuielile în format online, pe pagina web oficială a autorităților și instituțiilor publice. Astfel, aceste documente vor cuprinde detalii precum costurile de transport (bilete de avion, tren, autobuz etc.), și costuri precum: cazare, diurnă, închiriere de vehicule, cheltuieli cu masa, taxe și alte costuri asociate deplasării.

Prin accesul la aceste informații, cetățenii pot evalua dacă cheltuielile sunt justificate și adecvate, și pot sesiza eventualele abuzuri sau nereguli. Astfel, publicarea documentelor facilitează controlul democratic și implicarea activă a societății civile.

În ansamblu, transparența cheltuielilor din fonduri publice realizate de către persoanele care ocupă o funcție publică sau care sunt angajate într-o instituție publică aduce beneficii esențiale precum responsabilitatea, combaterea corupției, încrederea și legitimitatea, precum și participare civică activă. Aceste beneficii contribuie la o guvernare mai responsabilă, mai eficientă și mai democratică.

3. EFECTELE PROIECTULUI DE ACT NORMATIV ASUPRA LEGISLAȚIEI ÎN VIGOARE

Urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ, următorul act normativ va fi completat:

⁸ Government of Canada, Disclosure of Travel and Hospitality Expenses, disponibil la <https://www.international.gc.ca/gac-amc/publications/transparence-transparence/travel-hospitality-voyage-accueil.aspx?lang=eng>

Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 663 din 23 octombrie 2001 cu modificările și completările ulterioare.

Față de cele expuse, solicităm dezbateră și adoptarea prezentei propuneri legislative.

În numele inițiatorului,

Silvia Monica DINICĂ – Senator USR

Lista susținătorilor

LEGE

pentru completarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile
de interes public

Tabel semnături

Nr. crt.	Nume și prenume	Partid	Semnătură
1.	VICOL COSTEȘ	USR	
2.	CRISTIAN BEREȘ	USR	
3.	REMUS NEGOI	USR	
4.	DARĂU AMBROSIE - IRIȘIU	USR	
5.	POȘTOLĂ ANDREI	USR	
6.	BORDAȘ CRISTIAN	USR	
7.	BOS VIRGIL MARIUS	USR	
8.	TRIFAN RADOL	USR	
9.	TALANES ȘTEFAN	USR	
10.	RADU MIHAIL	USR	
11.			
12.			

Lista susținătorilor

LEGE

**pentru completarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile
de interes public**

Tabel semnături

<i>Nr. crt.</i>	<i>Nume și prenume</i>	<i>Partid</i>	<i>Semnătură</i>
1.	CIOBNEI RADU	USR	
2.	Badea Mihai Alexandru	USR	
3.	Stăin Delușan	USR	
4.	HAVARNEANU FILIP	USR	
5.	ALIN APOSTOL	USR	
6.	NEAGU DENISA	USR	
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			